

**ΟΜΙΛΙΑ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ ΥΠΟΥΡΓΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
κ. ΘΕΟΔΟΣΗ Α. ΤΣΙΟΛΑ ΣΕ ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΜΑΧΗ ΤΩΝ
ΣΠΗΛΙΩΝ ΣΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΣΤΑ ΣΠΗΛΙΑ
ΚΥΡΙΑΚΗ 08.12.2019**

Συμπατριώτισσες και Συμπατριώτες,
Αγαπητοί φίλοι,

Διανύοντας την έβδομη δεκαετία από την απαρχή του απελευθερωτικού μας αγώνα, συγκεντρωθήκαμε στον ιερό αυτό χώρο με ευλάβεια και εθνική περηφάνια προς τιμής της μεγάλης προσφοράς και της δόξας των αγωνιστών της περιοχής και όσων άλλων με άφθαστο ηρωισμό αγωνίστηκαν για την απαλλαγή μας από τον ξένο δυνάστη και την ελευθερία της ιδιαίτερης πατρίδας μας.

Μνημονεύουμε και τιμούμε όλους εκείνους που αφήφισαν τον θάνατο, παραμέρισαν τα προσωπικά τους συμφέροντα και εμπλάκηκαν στον αγώνα με πάθος και αυταπάρνηση. Μνημονεύουμε και τιμούμε τόσο τους επώνυμους όσο και τους ανώνυμους αγωνιστές που στάθηκαν αλύγιστοι και ανυποχώρητοι, υπομένοντας με καρτερία και ανωτερότητα ψυχής τις ανακρίσεις, τα βασανιστήρια στις φυλακές και τα κρατητήρια, όπως και τις καθημερινές κακουχίες και τις άσχημες συνθήκες διαβίωσης στα βουνά και τα κρησφύγετα.

Υποκλινόμαστε μπροστά στο μεγαλείο του αγώνα τους και θαυμάζουμε την παλληκαριά τους. Και είναι με ξεχωριστή συγκίνηση που προσθέτω στο απαραίμιλλο σθένος και τον ηρωισμό των αγωνιστών, τη συμπαράσταση, τη στήριξη, την αγάπη και το αγωνιστικό πνεύμα των κατοίκων των Σπηλιών και των άλλων γειτονικών χωριών. Με κόπους και θυσίες στάθηκαν δίπλα από τους μαχητές του αγώνα και τους συμπαραστάθηκαν σε κάθε τους βήμα, ζώντας όλο τον παλμό του απελευθερωτικού αγώνα για αποτίναξη του αποικιακού ζυγού.

Γι' αυτό και μαζί με τους θάνατους νεκρούς αγωνιστές της περιοχής, τιμούμε και επαινούμε τους γονείς, τις λεβεντομένες, τις αδελφές, τις συζύγους που σήκωσαν ο καθένας το δικό του σταυρό και ανέβηκε το δικό του γολγοθά.

Δεν είναι τυχαίο πως είναι από τα χώματα αυτά της ευρύτερης περιοχής της Σολέας που άρχισε ο αντάρτικος αγώνας της ΕΟΚΑ. Το επισημαίνει στα απομνημονεύματα και ο στρατιωτικός αρχηγός του αγώνα Γεώργιος Γρίβας Διγενής.

Γράφει χαρακτηριστικά:

"Ο τομεύς της Σολέας ήτο ο πρώτος εις τον οποίον ήρχισεν η οργάνωσις μαχητικών ομάδων και εις ον διετέθη οπλισμός Μετά την έναρξιν του αγώνος, εχρησιμοποίησα επανειλημμένως την Κακοπετριάν, ως σταθμόν διοικήσεως, διότι διευκόλυνεν μετακινήσεις μου, ιδία προς οργάνωσιν και καθοδήγησιν των ανταρτικών ομάδων, είτε προς Πιτσιλιάν (Σπήλια – Καννάβια – Κυπερούντα), είτε προς Κύκκον, είτε προς Λεμεσό δι' επαφάς, είτε προσωπικώς, είτε μέσω συνδέσμων μετά ηγετικών στελεχών, αι οποίαι επραγματοποιούντο εις την περιοχήν Σαϊττά"

Η θέση λοιπόν της Σολιάς, αλλά προπάντων οι άνθρωποι της, έκαμαν τον Αρχηγό να την επιλέξει ως αφετηρία του ένοπλου αγώνα της ΕΟΚΑ. Για το σκοπό αυτό δημιουργήθηκαν και εκπαιδεύτηκαν αντάρτικες ομάδες στην Κακοπετριά, στα Σπήλια και στην Κυπερούντα. Με οδηγίες μάλιστα του Αρχηγού, το καλοκαίρι του 1955 δημιουργήθηκε στα βουνά των Σπηλιών σύστημα τριών κρησφύγετων, παρατηρητηρίων, σημείων μάχης, περιοχής εκπαίδευσης, αποθηκών και μαγειρείου, τα μοναδικά λημέρια της ΕΟΚΑ στα οποία ο Διγενής σκόπευε να εγκαταστήσει το αρχηγείο του.

Συμπατριώτισσες και Συμπατριώτες,

Πριν προχωρήσω και αναφερθώ ειδικά στη μάχη των Σπηλιών, θα ήθελα να συγχαρώ για τη διοργάνωση της ετήσιας αυτής εκδήλωσης, τον Πρόεδρο και τα Μέλη του Αθλητικού Συλλόγου «Άρης» Σπηλιών-Κουρδάλων, όπως και τον Πρόεδρο και τα Μέλη των Κοινοτικών Συμβουλίων των δυο κοινοτήτων. Με την πρωτοβουλία τους αυτή εκφράζουν το γενικότερο αίσθημα της περιοχής που πολύ εύστοχα χαρακτηρίστηκε από Άγγλο αξιωματικό, ο οποίος έλαβε μέρος σε μάχες στην περιοχή, ως " η Καρδιά της ΕΟΚΑ".

Η μνήμη και η τιμή προς όσους έγραψαν με χρυσά γράμματα το όνομα τους στο Πάνθεον των Αθανάτων μας είναι ο ελάχιστος φόρος γι' αυτούς. Εκδηλώσεις όπως η σημερινή αφυπνίζουν την εθνική μας συνείδηση και ενισχύσουν την εθνική μας ταυτότητα, ενώ μας επιτρέπουν να εκδηλώσουμε το σεβασμό μας και να εκφράσουμε την ευγνωμοσύνη μας για τις παρακαταθήκες που μας άφησαν. Το ήθος, η αρετή, οι αξίες και τα ιδανικά που τους κοσμούσαν είναι και θα παραμείνει παντοτινός θησαυρός για μας και τις επόμενες γενεές.

Το φθινόπωρο του 1955, η έντονη δράση της ΕΟΚΑ είχε αναστατώσει τη Βρετανική Διοίκηση της Κύπρου και την ίδια την κυβέρνηση του Λονδίνου. Τα χτυπήματα των Κύπριων Αγωνιστών ήταν πια αδιάλειπτα.

Από τα λημέρια των Σπηλιών, ο Διγενής κατεύθυνε τον αγώνα της ΕΟΚΑ μέχρι τις 11 Δεκεμβρίου 1955, οπότε ο ίδιος μαζί με τον Γρηγόρη Αυξεντίου και μια ομάδα 12 ανταρτών προδόθηκαν και κυκλώθηκαν από εκατοντάδες Άγγλους στρατιώτες.

Η προδοσία εκείνο το πρωινό είχε ως συνεπακόλουθο τη γνωστή ιστορική "Μάχη των Σπηλιών", που ανέδειξε τη στρατιωτική ευφυΐα, τη γενναιότητα, την αγωνιστικότητα, την τόλμη και το θάρρος του Σταυραετού του Μαχαιρά, Γρηγόρη Αυξεντίου.

Στο χωριό παρατηρήθηκε έντονη κινητικότητα όταν κατέφθασαν φορτηγά με Βρετανούς στρατιώτες. Ο Αρχηγός διέταξε τον Αυξεντίου να προβεί σε αναγνώριση. Επέστρεψε και πιστοποίησε ότι η εχθρική δύναμη κινείτο από τα Σπήλια προς τις θέσεις τους. Η κορυφογραμμή που βρισκόταν στη βόρεια πλευρά του χωριού είχε καλυφθεί από πυκνή ομίχλη, στοιχείο που αργότερα ευνόησε σε μεγάλο βαθμό τους άνδρες της ΕΟΚΑ.

Ο Αυξεντίου προωθήθηκε σε ρόλο επιτήρησης μαζί με μια ολιγομελή ομάδα και διατάχθηκε να βάλει κατά του εχθρού μόλις τον δει να πλησιάζει, ώστε να ειδοποιηθεί έγκαιρα η κύρια δύναμη που είχε αναπτυχθεί υπό τον Διγενή στην κορυφογραμμή. Η ομίχλη που επικρατούσε ήταν πυκνή και οι άντρες της ΕΟΚΑ κρυβόντουσαν μέσα στο πυκνό δάσος.

Γύρω στις τρεις το μεσημέρι, ακούστηκαν οι πρώτοι πυροβολισμοί από την πλευρά του Αυξεντίου, σημάδι ότι ο αντίπαλος βρισκόταν σε πολύ κοντινή απόσταση. Έριξε δυο χειροβομβίδες και συνέχισε να βάλλει κατά ριπάς, επιχειρώντας απαγκίστρωση. Οι Βρετανοί είχαν διαμοιράσει τις δυνάμεις τους, που αριθμούσαν 600 άνδρες, σε δύο τμήματα. Προωθήθηκαν, εκτελώντας κυκλωτική κίνηση προς τα Σπήλια, απ' όπου ενεργούσε και ο κύριος όγκος τους. Πίστευαν ότι θα κατάφεραν να εγκλωβίσουν τους κύπριους αγωνιστές, υποχρεώνοντας τους να παραδοθούν. Ο Αυξεντίου, δρώντας αστραπιαία, συμπύχθηκε με τους υπόλοιπους και κατέφυγαν προς την κατεύθυνση της Κακοπετριάς. Τα βρετανικά αποσπάσματα, ερχόμενα από αντίθετη κατεύθυνση, δεν είχαν αντιληφθεί ότι δεν υπήρχε πια κανείς ανάμεσα τους. Η αναγνώριση ήταν αδύνατη και το απόσπασμα, που κινείτο προς τα Σπήλια, άνοιξε πυρ. Το άλλο απάντησε και έτσι η αλληλοεξόντωση των Βρετανών υπήρξε αναπόφευκτη. Όταν αντιλήφθηκαν τι είχε συμβεί, ήταν πλέον αργά. Οι νεκροί στρατιώτες έφτασαν κοντά στους 15 και οι τραυματίες τους 37.

Σημαντική απώλεια για την ΕΟΚΑ υπήρξε η σύλληψη του Ρένου Κυριακίδη, αρχηγού των αντάρτικων ομάδων Πιτσιλιάς. Αποκομμένος μέσα στα Σπήλια και στην προσπάθεια του να διαφύγει, τραυματίστηκε από βρετανικά πυρά και συνελήφθη.

Τα σημαντικά αυτά γεγονότα έχουν καταγραφεί στις ένδοξες σελίδες του ωραιότερου και ηρωικότερου αγώνα των Ελλήνων της Κύπρου. Αποδεδειγμένα, οι κάτοικοι εδώ στην ιστορική περιοχή των Σπηλιών αγκάλιασαν απλόχερα, προστάτεψαν και φιλοξένησαν αντάρτες, που αγωνίστηκαν ασυμβίβαστοι, με αγνά και ταπεινά κίνητρα, υπηρετώντας ένα μεγάλο σκοπό: πιστοί στον όρκο να υπερασπιστούν μέχρι θανάτου την ελευθερία της πατρίδας και την πολυπόθητη Ένωση με την Ελλάδα.

Υπήρξε όμως και ένα γεγονός στην περιοχή που με την τραγική κατάληξη του συντάραξε το παγκύπριο. Ήταν 20 Ιουνίου του 1958, όταν μια έκρηξη βόμβας που κατασκεύαζαν τέσσερις αγωνιστές στο σπίτι του αγωνιστή Ανδρέα Πατσαλίδη στο γειτονικό χωριό Κούρδαλι σκότωσε τον ίδιο και τους συναγωνιστές του Αλέκο Κωνσταντίνου, Κώστα Αναξαγόρα και Παναγιώτη Γεωργιάδη.

Της ολέθριας έκρηξης, που καταγράφεται ως ένα από τα βαρύτερα πλήγματα που δέχτηκε η ΕΟΚΑ, ακολούθησαν παλλαϊκές εκδηλώσεις απ' άκρη σ' άκρη του νησιού, κατά τις οποίες ο συγκλονισμός, ο πόνος και ο θρήνος έσμιγαν με μια αίσθηση γιορτής. Γιορτής για την ευψυχία, το θάρρος και την αζεπέραστη θυσία των ηρώων μας προς την ελευθερία.

Οι σκηνές που εκτυλίχθηκαν στο νοσοκομείο Λευκωσίας κατά την παραλαβή των σορών των διαμελισμένων από την έκρηξη νέων του Κούρδαλι είναι χαρακτηριστικές. Τους ήρωες μας δαφνοστεφάνωσαν εκεί νοσοκόμες, που τους αποχαιρέτησαν με τους στίχους:

«Ω της Κύπρου νεκροί τιμημένοι, την αγίαν σας μνήμην τιμώ, κι η φτωχή μου η μούσα θλιμμένη, ένα δάκρυ σας χύνει θερμό».

Συμπατριώτισσες, Συμπατριώτες,

Το σημερινό μνημόσυνο μας δίνει την ευκαιρία, δεδομένων των συνθηκών που για 45 ολόκληρα χρόνια βιώνει η πατρίδα μας, συνεπεία της τουρκικής εισβολής και κατοχής, να προσμετρήσουμε τις ιστορικές μας ευθύνες, για να μη σταματήσουμε ποτέ να αγωνιζόμαστε για τα δίκαιά μας.

Οφείλουμε ενωμένοι να εντείνουμε τον αγώνα για εξεύρεση μιας δίκαιης, βιώσιμης και λειτουργικής λύσης του εθνικού μας προβλήματος χωρίς κατοχικούς στρατούς, εγγυήσεις και άλλες ξένες εξαρτήσεις και θα την καθιστά μια σύγχρονη ευρωπαϊκή χώρα, όπου όλοι οι Κύπριοι θα απολαμβάνουν τα οφέλη που προσφέρει η Ευρωπαϊκή Ένωση στους πολίτες της βελτιώνοντας την καθημερινότητά τους.

Εργαζόμαστε και προσβλέπουμε στην επανέναρξη των διαπραγματεύσεων για την εξεύρεση της επιδιωκόμενης λύσης. Νοείται, βεβαίως, πως για να επαναρχίσουν οι διαπραγματεύσεις θα πρέπει η Τουρκία να τερματίσει τις έκνομες ενέργειες της στην ΑΟΖ της Κυπριακής Δημοκρατίας ή/και τις όποιες απειλές εποικισμού της Αμμοχώστου.

Παρά τις δυσκολίες και τα προβλήματα παραμένουμε προσηλωμένοι στους στόχους μας. Διεκδικούμε τα δίκαια μας. Και είμαστε ανυποχώρητοι σε αυτό.

Τον δρόμο, μας τον δείχνουν οι ήρωες και οι μάρτυρες των αγώνων μας, οι λαμπρές εκείνες μορφές που έγιναν φωτεινά παραδείγματα ήθους, ανιδιοτελούς προσφοράς, ηρωισμού και αυτοθυσίας.

Τους τιμούμε και τους ευγνωμονούμε όλους.

Αιώνια θα είναι η μνήμη τους.